

Wstęp

Istotnym elementem prowadzenia każdej działalności gospodarczej jest strategia podatkowa, to, jakie podatki i w jakiej wysokości przedsiębiorca płaci, oraz czy jest to optymalne, biorąc pod uwagę zarówno przedmiot jego działalności, jak i aktualnie obowiązujące przepisy podatkowe. Każdy przedsiębiorca, niezależnie od wielkości prowadzonej działalności gospodarczej, zastanawia się, co zrobić, aby w sposób legalny obniżyć obciążenia podatkowe, a tym samym poprawić płynność finansową firmy i zwiększyć oszczędności, jakie jest w stanie wygenerować.

Obciążenia podatkowe są nieuniknione, a płacenie podatków obowiązkowe. W ślad za Benjaminem Franklinem można powiedzieć, że na tym świecie pewne są tylko dwie rzeczy – śmierć i podatki. O ile ze śmiercią nie wygra nikt, o tyle istnieją realne możliwości, aby w sposób legalny obniżyć obciążenia podatkowe, a tym samym zminimalizować ciężar prowadzonej działalności. I temu właśnie tematowi jest poświęcona niniejsza broszura podatkowa.

Oddajemy w Państwa ręce publikację, w której w sposób przystępny, posiłkując się wieloma przykładami z praktyki, przedstawiamy różnego rodzaju wskazówki oraz możliwości optymalizacji podatkowej. Biorąc pod uwagę praktyczny wymiar publikacji oraz fakt, że temat ten jest bardzo obszerny i kompleksowy, ograniczyliśmy się do przedstawienia najistotniejszych z punktu widzenia przedsiębiorcy sposobów optymalizacji, które mogą być stosowane w bieżącej działalności gospodarczej. Nie wskazujemy natomiast na możliwości jednorazowe, takie jak restrukturyzacja działalności, czy optymalizacje międzynarodowe, takie jak np. zmiana rezydencji podatkowej na inne państwo, przeniesienie części działalności do innej jurysdykcji, pobieranie należności poprzez pośredników mających siedziby w innych krajach, jako sposobów na optymalizację podatkową. Chcąc, aby publikacja była jak najbardziej aktualna, bazujemy na przepisach i alternatywach optymalizacji podatkowej, jakie dają nam obowiązujące przepisy. Sporo uwagi poświęcamy ulgom podatkowym, w tym także inwestycjom w ramach Polskiej Strefy Inwestycji, wskazujemy na różne sposoby opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych, w tym także na podatek od przerzuconych dochodów, a zatem zagadnieniom, które w ostatnich latach pojawiły się w polskim porządku prawnym. Zwracamy także uwagę m.in. na sposoby amortyzacji, ceny transferowe – temat bardzo istotny w przypadku dokonywania transakcji między podmiotami powiązanymi. Przedstawiamy sposoby optymalizacji podatkowych w podatku VAT, PIT oraz w podatku od nieruchomości. Dla osób, które dopiero planują rozpoczęcie działalności gospodarczej, porównujemy obciążenia podatkowe

w zależności od wybranej formy opodatkowania. Z uwagi na fakt, że istotne jest dla nas bezpieczeństwo podatkowe Państwa działalności, wskazujemy, w jaki sposób, dokonując pewnych działań, należałoby się zabezpieczyć, aby uniknąć sporów z organami podatkowymi w przyszłości, a gdy już do nich dojdzie, jaką optymalną strategię przyjąć, aby uniknąć negatywnych konsekwencji.

Mamy nadzieję, że przedstawione przez nas sposoby optymalizacji podatkowej okażą się dla Państwa pomocne, a praktyczne przykłady pomogą ograniczyć obciążenia podatkowe. Serdecznie zapraszamy Państwa do lektury, a w razie jakichkolwiek uwag prosimy o kontakt.

1. Optymalizacja podatkowa

Optymalizacja podatkowa pozwala podatnikom na obniżenie obciążeń podatkowych w sposób legalny. Istnieje wiele możliwości optymalizacji w poszczególnych podatkach, które w zależności od konkretnej sytuacji mogą być skuteczne. Zastanawiając się nad optymalizacją podatkową należy dokładnie przeanalizować stan faktyczny, sytuację danego podatnika, całokształt okoliczności oraz wszelkie potrzeby, tak aby wybrać najlepsze rozwiązania dające największe korzyści podatkowe.

1.1. Co to jest optymalizacja podatkowa?

Optymalizacja podatkowa polega na obniżeniu (ale także na uniknięciu) obciążeń podatkowych ciężących na podatniku lub na rozłożeniu ich płatności w czasie albo odroczeniu momentu dokonania zapłaty. Obciążenia podatkowe są obowiązkowe i nieuniknione. Zgodnie z definicją zawartą w przepisach ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (dalej jako: Ordynacja podatkowa) podatkiem jest publiczno-prawne, nieodpłatne, przymusowe oraz bezzwrotne świadczenie pieniężne na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu lub gminy, wynikające z ustawy podatkowej.

Za podatek uważa się także zaliczki na podatek, raty podatków, jeżeli przepisy prawa podatkowego przewidują płatność podatku w ratach, a także opłaty oraz niepodatkowe należności budżetowe.

WAŻNE! Podatki są obowiązkowe, a ich płatność, która może być dokonana jednorazowo, w ratach lub zaliczkowo, nieodzowna.

Podatnikiem jest natomiast osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, podlegająca na mocy ustaw podatkowych obowiązkowi podatkowemu.

W związku z przedstawionymi definicjami ustawowymi podatnikami są wszystkie osoby objęte obowiązkiem podatkowym, a podatkami – obowiązkowe płatności dokonywane na rzecz budżetu państwa. Oznacza to, że każda osoba objęta obowiązkiem podatkowym płaci podatki. Ma ona natomiast wpływ na ich wysokość. Istnieją

bowiem realne możliwości, przewidziane przepisami prawa, obniżenia obciążeń podatkowych.

Optymalizacja podatkowa jest działaniem legalnym, zgodnym z literą prawa, i nie ma nic wspólnego z uchylaniem się od opodatkowania, tj. działaniem na szkodę budżetu państwa, sprzecznym z przepisami prawa, stanowiącym oszustwa podatkowe. Konsekwencją uchylania się od opodatkowania jest pociągnięcie podatnika do odpowiedzialności karnej lub karnoskarbowej. Świadome, całkowite lub częściowe niedeklarowanie osiąganych przychodów, zaliczanie do kosztów podatkowych wydatków na cele osobiste, składanie zeznań i deklaracji podatkowych zawierających niezeczywiste dane czy dorabianie dokumentacji stanowi tylko wybrane przykłady działań sprzecznych z prawem, których celem jest niepłacenie podatków, mimo że zgodnie z przepisami powinny one zostać zapłacone. Z uwagi na fakt, że granica pomiędzy działaniami w pełni legalnymi, stanowiącymi zgodną z prawem optymalizację podatkową, a działaniami z nim sprzecznymi jest bardzo cienka, podejmując decyzję o optymalizacji podatkowej należy przemyśleć strategię podatkową, potrzeby i cele podatnika, aby w sposób bezpieczny podatkowo zapewnić jak najlepsze rezultaty.

Kwestia zapewnienia bezpieczeństwa podatkowego zyskuje istotnie na znaczeniu także dlatego, że system podatkowy w Polsce jest skomplikowany¹, a przepisy prawa podatkowego zmieniają się bardzo często, niejednokrotnie działając z mocą wsteczną lub z uwzględnieniem bardzo krótkiego *vacatio legis*. W konsekwencji podatnicy mają mało czasu, aby przygotować się na nadchodzące zmiany i na bieżąco korzystać z mechanizmów optymalizacji podatkowych, jakie dają aktualnie obowiązujące przepisy prawa podatkowego.

Obniżanie obciążeń podatkowych ma znaczenie zarówno dla podatników, którzy rozpoczynają prowadzenie działalności gospodarczej, jak i dla tych, którzy już ją aktywnie prowadzą. Ci pierwsi mogą zastanowić się m.in. nad formą jej prowadzenia i sposobem opodatkowania (ryczałt, podatek liniowy, skala podatkowa). Ci drudzy mają natomiast do rozważenia m.in., z jakich ulg i zwolnień podatkowych skorzystać, jak wpłacać zaliczki na podatek, miesięcznie czy kwartalnie, w formie zryczałtowanej czy bazujące na rzeczywiście osiągniętych dochodach, jakie metody i stawki amortyzacyjne stosować, aby podwyższyć lub obniżyć (np. w przypadku strat podatkowych możliwych do rozliczenia w kolejnych latach) koszty uzyskania przychodów. Istotna jest także decyzja co do miejsca prowadzenia działalności, ponieważ niektóre ulgi i zwolnienia

¹ Zgodnie z międzynarodowymi rankingami International Tax Competitiveness (Międzynarodowa konkurencyjność podatkowa), prowadzonymi rokrocznie przez amerykańską organizację Tax Foundation, Polska zajmuje jedno z ostatnich miejsc, jeżeli chodzi o konkurencyjność systemu podatkowego. W rankingu uwzględnia się jakość systemu podatkowego w pięciu kategoriach, tj. w odniesieniu do opodatkowania osób prawnych, opodatkowania osób fizycznych, opodatkowania towarów i usług, opodatkowania majątku oraz zasad opodatkowania działalności transgranicznej, a także m.in. konkurencyjność (tj. wysokość stawek podatkowych) i neutralność systemu podatkowego (tj. możliwości zastosowania ulg i zwolnień podatkowych). Im więcej różnego rodzaju ulg i zwolnień przewidzianych przepisami prawa, tym bardziej skomplikowany jest system, co zmniejsza jego efektywność. Najefektywniejszym systemem podatkowym jest system oparty na niskich stawkach podatkowych, bez ulg i zwolnień.

są przewidziane lokalnie i różnią się w zależności od miejsca dokonania inwestycji czy prowadzenia działalności.

Przepisy prawa podatkowego zasadniczo nie wprowadzają ograniczenia co do stosowania kilku metod optymalizacyjnych jednocześnie. Wyjątek dotyczy m.in. pomocy publicznej, gdzie niektóre ulgi i zwolnienia podatkowe mogą być uwzględniane w limicie całkowitej pomocy *de minimis* przewidzianej dla przedsiębiorcy. Poza tym niektóre formy działania mogą wykluczać zastosowanie innych optymalizacji, np. wybór rozliczania PIT w formie ryczałtu uniemożliwia zaliczanie wszelkich wydatków do kosztów podatkowych.

1.2. Optymalizacja podatkowa a planowanie podatkowe

Optymalizacja podatkowa, aby była efektywna i dawała najlepsze rezultaty, powinna być przemyślana i z góry dobrze zaplanowana oraz powinna uwzględniać zarówno aktualnie obowiązujące przepisy, jak i długofalowe cele i potrzeby. Konieczne jest przeanalizowanie wszystkich możliwych skutków rozważanych działań i podejmowanych decyzji, tak aby jeszcze przed przystąpieniem do realizacji transakcji przewidzieć ich konsekwencje. Ważne jest, aby tego dokonać wcześniej, ponieważ po przeprowadzeniu transakcji lub po upływie określonego czasu wszelkie zmiany nie są już możliwe lub są istotnie utrudnione. Niektóre z działań, obok implikacji podatkowych, wymagają także analizy na gruncie biznesowym czy prawnym. Dopiero całokształt planowanego przedsięwzięcia oraz potrzeb i celów, a także możliwych wariantów postępowania, pozwala podjąć optymalne decyzje, które w bezpieczny sposób pomogą obniżyć obciążenia podatkowe. Całokształt analiz dokonywanych przed podjęciem działań, a mających na celu wyłonienie najlepszego długofalowego sposobu postępowania, nazywamy planowaniem podatkowym.

Planowanie podatkowe, podobnie jak optymalizacja podatkowa, jest dozwolone przepisami prawa podatkowego i polega na poszukiwaniu optymalnych rozwiązań mających na celu ograniczenie obciążeń podatkowych.

Przykład 1

Osoba fizyczna zamierzająca prowadzić jednoosobową działalność gospodarczą ma do wyboru rozliczenie podatku dochodowego od osób fizycznych:

- ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych (bez możliwości rozliczania kosztów podatkowych i przewidziany dla wybranych rodzajów działalności),
- według stawki liniowej (19%),
- na zasadach ogólnych, tj. według skali podatkowej (12% i 32%),

przy czym decyzję tę podejmuje nie później niż do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym uzyskała pierwszy przychód lub pierwszy w danym roku przychód. Jeżeli tego nie dokona w tym terminie, zmiana jest możliwa dopiero w kolejnym okresie. Przepisy dają bowiem podatnikom możliwość wyboru określonej formy opodatkowania, a wybranie najniższej możliwej stawki jest dozwolone i zgodne z prawem.